

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Markkinataloudessa tulisi säännellä taksiyrityksiä, ei yksittäisiä kuljettajia

Oulun taksimarkkinat koostuvat kuudesta taksiyrityksestä, jotka tarjoavat palvelua vuorokauden ympäri - ei 300:sta palvelua suorittavasta kuljettajasta mikroyrityksineen. Hallituksella ja taksialan yrityksillä on yhteinen tavoite: lisätä kuluttajien luottamusta takseihin, edistää taksien saatavuutta, huomioida eri asiakasryhmät koko maassa, kitkeä harmaa talous ja pitää kilpailutilanne reiluna.

Ehdotetuilla muutoksilla hoidetaan sairauden sijaan oireita. Markkinataloudessa yksittäisten kuljettajien sääntelyllä ei saavuteta hallituksen tavoitteita. Parannukset voidaan saavuttaa vain säätelemällä suurempia taksiyrityksiä, jotka muodostavat taksimarkkinat tarjoamalla kuljetuspalveluita asiakkaille.

Esimerkkejä näistä yrityksistä ovat Menevä, Uber, Bolt, Taksi Helsinki, Otaxi ja Taksipalvelu Kivelä Oy. Nämä yritykset voivat toimialueillaan vahvistaa kuluttajien luottamusta alaan, edistää taksien saatavuutta kaikille asiakasryhmille ja ennen kaikkea huolehtia siitä, että koko palveluketju toimii vastuullisesti ja lain mukaisesti.

Ehdotetut lakimuutokset koskevat tällä hetkellä vain taksinkuljettajia tai heidän mikroyrityksiään, jotka muodostavat alan työmarkkinan. Markkinataloudessa hallituksen ei tulisi säännellä yksittäisiä kuljettajia, vaan markkinatoimijoita, jotka puolestaan kantavat vastuun työn suorittajan toiminnasta.

Yhteiskunnalla ei ole riittäviä resursseja valvoa yksittäiseen kuljettajaan kohdistuvaa sääntelyä. Ilman uskottavaa valvontaa sääntely ei edistä tavoitteiden saavuttamista, vaan kuormittaa asiallisesti toimivia tahoja. Taksamittaripakko ei lisää luotettavuutta, jos Ruotsin mallin mukaan 75 % tilanteista kuljettaja käyttää mittaria väärin, ja samat tiedot olisivat kerättävissä markkinatoimijoilta ilman mahdollisuutta manipulointiin.

Suomessa on jo noin 300 taksiyritystä, joiden liikevaihto on yli miljoona euroa. Ne työllistävät suoraan tai välillisesti 15 000 ihmistä. Nämä oikeat taksiyritykset vastaavat laadukkaasta palvelusta ja yhteiskunnallisista vastuista, kuten muillakin palvelualoilla tehdään. Luottamus taksialaan palautetaan antamalla näille yrityksille vastuu ja oikeus luoda asiakkaiden haluamia palveluita ja toimia vastuullisesti.

Yhteisen nimityksen puuttuminen taksipalvelua aidosti asiakkaille tarjoavista yrityksistä hämmentää. Hallituksen olisi hyvä ymmärtää, että "välityskeskus" tai "alusta-" nimitystä käyttävät tahot pyrkivät välttämään kokonaisvastuuta palvelustaan. Kaikkia asiakkaalle taksipalveluita tarjoavia yrityksiä tulisi kutsua taksiyrityksiksi, ja ne muodostavat taksimarkkinat.

Taksimarkkinat muodostavat taksiyritykset kehittävät itse toimintaansa ja palveluansa vastaamaan kuluttajien toiveita. Yksi yritys voi tarjota edullista palvelua kevyillä vaatimuksilla, kun taas toinen voi panostaa enemmän kuljettajien koulutukseen ja laitteistoihin. Asiakas päättää, mitä palvelua hän haluaa käyttää. Taksimarkkinatoimijat eivät tarvitse alaan kohdistuvaa erityissääntelyä palvelujen kehittämiseen, vaan yhteiskunnan yleissääntely esimerkiksi työehtojen ja verotuksen osalta ohjaa niiden toimintaa. On yrityksen tehtävä valita ja kouluttaa palveluunsa sopivat kuljettajat, ei lainsäätäjän.

Kuljettajaan tai autoon kohdistuvan sääntelyn sijaan alan toimivuutta tulisi parantaa vahvistamalla markkinatoimijoiden asemaa ja vastuuta. Esimerkiksi seuraavien toimien avulla saadaan alan kehitystä oikeaan suuntaan:

Korostaa taksimarkkinat muodostavien taksiyritysten roolia palvelun tarjoajana asiakkaille ja yhteiskunnalle. Tämä voi tapahtua esimerkiksi kuluttajasuojaa laajentamalla ja palveluketjun vastuiden tarkentamisella esimerkiksi rakennusosalta tutuilla keinoilla: veronumero, käännetty alv ja ilmoitusvelvollisuudet, sekä kohdistamalla valvontatoimet näihin markkinatoimijoihin, joita on rajallinen määrä.

Taksiyritysten vastuu työntekijöiden työehdoista. KHO arvioi Wolt -kuljettajien statusta äsken tehdyssä päätöksessä. Jos kuljettajalla ei ole omaa liikeideaa, kyse on työntekijästä. Suomessa noudatettavien työehtojen tulee olla tasolla, jolla vältetään orjatyö, riisto, pakkoyrittäjäys ja muut negatiiviset lieveilmiöt, jotka uhkaavat suojattomassa asemassa olevia ihmisiä. Yritystoiminnan tarkoitus ei ole painaa suorittavan työn ehtoja palkkatyötä matalammaksi. Taksi on erittäin hyvä

ammatti maahanmuuttajalle, mutta mikroyrittäjyyteen rakentuvassa mallissa puutteellisilla tiedoilla tai vaihtoehtojen puutteen vuoksi moni on suuressa vaarassa ajautua ongelmiin. Jos markkinatoimijat kantavat vastuun työntekijästä, lieveilmiöt vähenevät ilman muuta sääntelyä.

Puuttuminen tilanteisiin, joissa markkinat toimivat epätäydellisesti. Tilatuissa kuljetuksissa vastuutaho on tiedossa eikä palvelun ehdoissa yleensä ilmene ongelmia, joita osapuolet eivät saisi helposti ratkaistua. Tolpalta tai lennosta taksin ottava asiakas ei välttämättä kuitenkaan pysty tekemään harkittua päätöstä. Tällaisessa tilanteessa on esimerkiksi ulkomaalainen asiakas, joka saapuu ensimmäistä kertaa Suomeen ja tarvitsee taksipalvelua heti. Toinen esimerkki on festivaalien päättyminen, jossa kysyntää on yhtäkkiä valtavalle määrälle takseja. Näitä tilanteita ei ole taksin kokonaiskysyntään nähden paljon, vaikka ne hallitsevat alan mediatilaa. Yhteiskunnan tulisi osoittaa näiden tilanteiden palvelut yksinomaan markkinatoimijoiden vastuulle mahdollistamalla ajot taksitolpilta vain sellaisten yritysten autoille, joilla on auditoitu laadunhallinta. Tällöin 200 "villää taksia" ei enää aiheuttaisi epätoivottuja lieveilmiöitä ja 20 000 ihmistä työllistävä ala voisi kehittyä normaalina palvelualana.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Halminen Tuomo
Menevä Oy